

Det nya ”skattepaketet”

I den till statsverkspropositionen som bilaga fogade finansplanen anför finansministern angående skatteförslagets utformning bl a följande: Den sänkning av den direkta skatten som jag här förordar åstadkommes genom en kombination av åtgärder: justering av den statliga inkomstskatteskalen, ändrade beräkningsgrunder för folkpensionsavgiften samt ändring av kommunalskatteavdraget. Sammantagna innebär dessa åtgärder en sänkning av den direkta statliga beskattningen i alla inkomstlägen. Marginalskatten förblir i huvudsak opåverkad.

Nya skatteskalor¹

Förändringen av skalan för *den statliga inkomstskatten* innebär att den skattepuckeln föreslås bli utjämnad även om det för dagen inte är möjligt att gå lika långt som till skatteberedningens slutmål för 1971. Det ligger i skatteskalornas konstruktion att en sådan skattesänkning får endast begränsad effekt för medelstora inkomsttagare och överhuvud inte påverkar skatten för årsinkomster under ca 20.000 kr för gifta och 10.000 kr för ensamstående. Dessa inkomstgrupper kan visserligen tillgodoses genom höjningar av ortsavdragen. En sådan åtgärd är emellertid för det första statsfinansiellt kostsam i förhållande till den effekt som nås just för dessa grupper. Den för vidare

¹ Underrubrikerna tillsatta här.

med sig en minskning också av kommunernas skatteunderlag, vilket vid föregående ortsavdragshöjningar föranlett särskild kompensation till kommunerna. Skatteberedningen har förutsatt att sådan kompensation inte skulle visa sig erforderlig, en uppfattning som vid remissbehandlingen dock mött starka protester från kommunhåll. Jag har därför valt andra former för att göra också dessa inkomstgrupper delaktiga i en skattesänkning.

Folkpensionsavgiften

Genom att låta *folkpensionsavgiften* utgå inte på den taxerade inkomsten utan på den beskattningsbara uppnår man två fördelar, dels en inte oväsentlig skatte- och avgiftslättnad för de mindre inkomsttagarna, dels en betydande förenkling och rationalisering för skatteadministrationen. Jag kommer vidare att föreslå att maximeringen av den inkomst, på vilken avgiften beräknas, höjes från 15.000 kr taxerad inkomst till 30.000 kr beskattningsbar inkomst. Avgiftsprocenten skulle däremot vara oförändrad, 4 procent, varför den maximala folkpensionsavgiften blir 1.200 kr. Omläggningen innebär att uppbörden av folkpensionsavgifter i summa blir i stort sett oförändrad men att en omfördelning sker mellan inkomsttagarna inbördes från lägre till högre inkomstkikt.

Garanterat kommunalskatteavdrag

Det andra instrumentet är en nyhet i svensk skattelagstiftning och innebär att skattebetalarna vid beräkningen av statlig inkomstskatt garanteras att *kommunalskatteavdraget* uppgår till ett visst minimumbelopp. Detta minimum — som dock inte skall få överstiga 4.500 kr för gifta och 2.250 kr för ensamstående — föreslås uppgå till en fjärdedel av den sammanräk-

nade nettointkomsten som den anges i självdeklarationen. Tekniken medför att inkomsttagare som har en kommunalskatt under minimibeloppet får dra av detta; är den faktiska kommunalskatten högre berörs inkomsttagaren ifråga inte av ändringen.

— — — — —

Familjebeskattningen

Familjebeskattningen är regeringen inte beredd att ta ställning till på grundval av nu föreliggande utredningsmaterial i annan mån än att det allmänna barnbidraget föreslås höjt från den 1 juli 1965 med 200 kr till 900 kr. Som jämförelse kan nämnas att skatteberedningen föreslagit barnbidrag för år 1966 med 800 kr, för år 1967 med 880 kr och för år 1968 med 960 kr. Beskattningen av gifta är, som diskussionen av skatteberedningens förslag visat, ännu inte mogen för avgörande. Både från arbetsmarknadspolitiska synpunkter och från synpunkten om likställighet mellan könen har starka principiella skäl sålunda i den allmänna debatten anförts för särbeskattning. Genom att ortsavdrag och förvärvsavdrag inte höjs i denna omgång och endast en begränsad höjning av tudelningsgränsen föreslås har handlingsfriheten för framtida reformer inom familjebeskattningen inte begränsats. I viss omfattning kan kraven på särbeskattning dock redan nu tillgodoses genom att möjlighet öppnas till frivillig särbeskattning av arbetsinkomst redan för inkomståret 1966. Förslag härom kommer att underställas årets riksdag.

De här presenterade åtgärderna inom familjebeskattningsområdet är uttryck för vad som i dagens situation befunnits möjligt och lämpligt. De gör inte anspråk på att vara ett slutligt ställningstagande

till sambeskattningen och andra med familjebeskattningen sammanhängande problem. Remissbehandlingen av skatteberedningens förslag har visat att en ytterligare prövning erfordras av de problem av såväl teknisk som fördelningspolitisk art som är förknippade med en övergång till fullständig eller modifierad särbeskattning. En sådan prövning kommer att ske inom finansdepartementet och bedrivs med den skyndsamhet som denna komplicerade fråga medger. Det är naturligt att man vid den departementala beredningen av denna fråga också kommer in på skatteskalornas konstruktion och andra närliggande frågor. Härav framgår att den nu förordade förändringen av den statliga inkomstbeskattningen inte får uppfattas som slutgiltig.

Förmögenhetsbeskattningen

På förmögenhetsskattens område kommer regeringen att föreslå den justeringen av gällande skala att det skattefria bottenbeloppet för förmögenhet höjes från 80.000 kr till 100.000 kr d v s med 25 procent eller ungefär lika mycket som den allmänna prisnivån stigit sedan år 1957, då den nuvarande gränsen för skatteplikt fastställdes. Härigenom skyddas ägarna till mindre förmögenheter från att enbart på grund av penningvärdesutvecklingen bli föremål för skärpt förmögenhetsskatt. Den skattelättnad som uppstår på förmögenheter i skiktet 80.000—100.000 kr, utgör för varje förmögenhetsinnehavare maximalt 100 kr, oberoende av förmögenhetens storlek därutöver.

Till det skattepolitiska reformprogrammet hör också det starkt utvidgade statliga stödet till kommunerna i syfte att utjämna skattekraft och utdebitering som föreslås i årets budget. Den lättnad i den

kommunala skattebelastningen som därigenom kommer till stånd kan i det konkreta fallet få formen av att en eljest undviklig kommunalskattehöjning reduceras eller uteblir eller också leda till en direkt sänkning av den kommunala utdebiteringen. Genom att stödet främst tillfaller kommuner med lågskattekraft, är det uttryck för samma strävan som kännetecknar skatteprogrammet i övrigt, nämligen lätta bördan för de lägre inkomsttagarna.

Höjning av den direkta beskattningen

För att genomföra dessa skattesänkningar och samtidigt uppnå den förstärkning av budgetens inkomster som det statliga utgiftsprogrammet nödvändiggör i rådande konjunkturläge kräves inte oväsentliga höjningar inom den indirekta beskattningen. Jag har tidigare anfört skäl för min tveksamhet att uttaga denna höjning i mervärdesbeskattningens form. I det sammanhang i vilket förslaget om en sådan skatt presenterats av skatteberedningen innebär det dessutom en omfördelning av skattebördan från företag till enskilda av sådan omfattning att jag inte är beredd att acceptera den. Jag har därvid i enlighet med vad utredningen understrukt utgått från att införande av arbetsgivareavgifter för socialförsäkringens grundförmåner i väsentlig utsträckning skulle komma att övervältras på löntagarna genom begränsning i det lönestegringsutrymme som produktivitetsutvecklingen eljest skulle medge. När den internationella utvecklingen i varje fall för tillfället inte heller kan åberopas för att nu genomföra den föreslagna omläggningen bör den nödvändiga inkomstförstärkningen uttagas genom höjningar och vissa modifieringar i nu utgående indirekta skatter.

Inom finansdepartementet kommer emellertid en överarbetning av mervärdeskatteförslaget att företas. Om och i vilken form en mervärdeskatt kan komma att införas i det svenska skattesystemet får bestämmas bl a av den internationella utvecklingen. Frågan bör vidare bedömas i sitt sammanhang med den genomgripande utredning av företagsbeskattningen i dess helhet som nu pågår inom skatteberedningen. Det sist sagda gäller i princip även skatteberedningens förslag till omläggning av socialförsäkringsavgifterna. Även denna fråga bör före ett slutligt ställningstagande ytterligare beredas inom en departemental arbetsgrupp.

Jag har tidigare angivit de samhälls-ekonomiska riktlinjerna för årets budgetförslag. Dessa överväganden har bl a lett till att inkomstförstärkningen måste bli av den omfattningen att det statliga lånebehovet under 1965/66 kan begränsas till omkring 1 miljard kr. Skall detta mål nås och finansiellt utrymme samtidigt skapas för sänkning av inkomstskatten och höjning av barnbidragen måste uttaget av indirekt beskattning höjas med ca 1½ miljard kr. Ett belopp av denna storlek kan inte uppbringas på annat sätt än genom den allmänna varuskatten. Jag har därför stannat för att föreslå att denna skatt från den 1 juli 1965 höjes från 6 till 9 procent. För att hindra att denna höjning skall medföra en inte önskvärd effekt på näringslivets nyinvesteringar i maskiner och inventarier föreslår jag emellertid samtidigt att höjningen elimineras i den mån den skulle ha utgått på dessa investeringar. Detta resultat uppnås om skatteunderlaget vid beräkningen av den allmänna varuskatten på företagets inköp av maskiner och inventarier reduceras till 60 procent. Detta innebär att uppbröds-

ökningen vid den föreslagna treprocentiga ökningen av varuskatten reduceras med ca 300 milj. kr till 1.775 milj. kr. På grund av uppbördstekniska förskjutningar blir inkomstökningen under budgetåret 1965/66 endast 1.450 milj. kr varifrån skall avräknas ytterligare ett belopp av 120 milj. kr för de ytterligare indextillägg till folkpensionärerna som enligt gällande regler utlöses av skatten.

Investeringsavdraget för maskiner

Med hänsyn till konjunkurläget och även till att näringslivets nyinvesteringar i maskiner och inventarier undantas från varuskattehöjningen saknas skäl att förlänga giltigheten av det för år 1964 gällande särskilda investeringsavdraget för maskininvesteringar.

Höjning av bensinskatten och tobaksskatten

Liksom vid tidigare höjning av varuskatten bör även denna gång bensinskatten höjas med hänsyn till att bensinen inte omfattas av den allmänna varuskatten. Jag föreslår att bensinskatten höjes med 5 öre per liter. Även vid fullt genomslag i priset av denna skattehöjning skulle bensinpriset i Sverige ungefär motsvara genomsnittet för övriga europeiska länder. Vidare avser jag att föreslå höjning av tobaksskatten med 2 öre per cigarrett.

Vissa punktskatter avskaffas

Med dessa sistnämnda höjningar, vilka för budgetåret 1965/66 ger 250 milj. kr, skapas visst utrymme även för justeringar,

i några fall avskaffande, av nu utgående punktskatter. Jag kommer sålunda att föreslå att de särskilda skatterna på gramfonskivor, socker och sirap samt på tandkräm och vissa andra varor helt avskaffas. För övriga kemisk-tekniska varor samt för choklad- och konfektyrvaror föreslår jag en enhetlig skattesats av 50 procent. Totalt innebär detta ett skattebortfall under nästa budgetår av 100 milj. kr. Däremot har jag inte för avsikt att föreslå någon ändring i de särskilda skatterna på pälsvaror samt äkta mattor och guldsmedsvaror eller beträffande bilacisen.

Den i finansplanen förutskickade omläggningen av den direkta och indirekta beskattningen har förelagts riksdagen i proposition nr 14. I denna hemställer finansministern därjämte, att riksdagen måtte godkänna ändrade grunder för tabellerna för sjömansskatten samt att Kungl. Maj:ts bemyndigas att utfärda skattetabeller i enlighet med dessa grunder.

Skattefrihet för ersättning till här i riket bosatta offer för nationalsocialistisk förföljelse

För närvarande är de ersättningar skattefria, vilka Tyska Förbundsrepubliken utbetalar till här i riket bosatta offer för nationalsocialistisk förföljelse. I proposition nr 8 föreslås skattefrihet för motsvarande ersättningar från andra stater. Skattefrihet föreslås också för ersättningar, som utbetalas från Förbundsrepubliken via en annan stat till här bosatta.